

conuerti uoluerunt ab omni
rectate sua. Habent cer
uicem & scelerum melictio
re praesentant. ut nihil
suis meritis tribuan
t. deprecantur. de his in
timelis uti uita estantia
nullis quod de talibus aut
unt scilicet de uirtute inuit
ostendit in se. nihil
nummo deest in se. scilicet
multo necessarium si quis
eque quicquid quod nomini
tunt. Illi autem neglegere
unt alius in uilla sua.
in omne sua; Amiserunt

tantum assistentiam in huius pre
sentis presentem uita: quod in mundi
delectatione spiritus animalis parat a pro,
Vnde dicitur; At illi in ceteris & abierunt
aluis in uilla sua alius in negotiatio
ne sua; In uilla ite est in terrene
inmoderate incurrere. In negotia
tione uero ite est ad honorem uero in
lucrum lucrifera; Quia enim
aluis in tentus labor terrene. alius
uero mundi huius ad honorem delectus
mysterium incarnationis dominicae
pensare & scilicet in illi in uere diffinui
lor quasi in uilla uel negotium in p
gens uentre ad regis in uilla in seculari
in plerumque quod est in quibus in uilla
in uilla in uilla in uilla in uilla in uilla

Continetur hoc Volumine
JURCANI LIDDELI SCOTI
Disputationes,

Theses Logicae
Propositiones Astronomicae de diebus et Annorum differentijs
De facultate Vegetante
De Philosophia ejusq. Instrumentis.
In II. Meteororum de Misi generatōe . . . Diss. I.
In III. Meteororum de Concoctione . . . Diss. II.
Diss. Pathologicarum, I. de Morbis.

II de Caus Morbor in græ.
V.
VI.
II X.

Diss. posterior de Praesagijs
de Peste diss. prior.
De Natura et Facultatib. medicamentorum.
De Compositione et Preparatōe medicamentorum.
De Arthritide.
De ratione Purgandi.
De Phlebotomia, Hirudinib., Scarificatione
De Febribus Natura diss. I.
De Febribus II.
De Febribus III.

5.
IN QVARTVM METEORORVM DE
mistorum affectionibus ob primas
tactiles qualitates

Disputatio Prima

DE MISTI GENE=
RATIONE EIVSQ. COR=
RUPTIONE IN PRIMIS VERO
DE CORRUPCIONE NATV=
rali quæ putredo dicitur.

Proposita in illustri Academia IVLIA

A

M. DV₇CANO LIDDELIO SCOTO
mathematicum Professore

Quam publicè defendere conabitur

ADAMVS LVCHTENIVS HVXARIENSIS.
Erit disputatio 14. Iunij.

HELMAESTADII
Excudebat Iacobus Lucius Anno 1593.

REVERENDO ET ILLV-
STRI PRINCIPI AC DOMINO, DO-
MINO THEODORICO A BERINCKHAV-
sen imperialis monasterij Corbeiensis Dei
gratia Abbati dignissimo, Do-
mino suo clementissi-
mo

Dedicat consecratq; hascepropositiones

Adamus Luchtenius Respondens

HELMWESSTADII
Excudebat Jacobus Lucas Anno 1693.

I. **Q**uæ sub cœlestibus naturâ immutabilibus, in imo mundi continentur corpora, aut simplicia dicuntur, aut ex simplicibus composita. Simplicia sunt illa quatuor prima corpora, quæ elementa & sunt & denominantur, quod ex ijs velut partibus secundum speciem minimis mixta gignantur in eaq; resoluantur.

2. Huius generationis, & commixtionis gratia ipsa elementa quasdam causas naturaliter habebunt, & facultatibus certis prædita erunt, quarum vi in se mutuò agunt, & à se mutuò partuntur, ac inuicem miscentur.

3. Eiusmodi proximæ causæ & facultates aliæ nullæ sunt, quàm quatuor primæ tactiles qualitates, quibus *κατὰ τὰς συζυγίας* diuiduntur & cognoscuntur elementa. Hæ vt contrariæ sunt seseq; mutuò perimunt & contundunt, actiuæ sine discrimine vocantur, quatenus verò ad mixti constitutionem concurrunt, pari efficacia præditæ nō sunt sed, duæ actiuæ calor & frigus, quæ efficientis rationem habent, duæ passiuæ, siccitas & humiditas, quæ conditionem materiæ magis obtinent, dicuntur, & his quoq; viribus definiuntur ac distinguuntur.

4. Nam illarum duarum est motus excitare, regere, & determinare, sed seorsim caloris materiam digerendo & elaborando, quæ similium partium sunt in vnum colligere & conseruare: frigoris verò est cogendo quæ dissimilium partium sunt in vnum confundere atq; ita continere.

5. Reliquarum verò duarum est ad motus illos perpetuos subiectum disponere, determinationem & transmutationem sustinere. Nam nisi corpus ratione passiuarum qualitatum perpeffum aliquid sit, mouente & determinante calore & frigore concoqui, maturari, & cæteras effectiones, quæ ei naturaliter conueniunt sustinere non potest: seorsim tamen propter
humi-

humidum quod ab alio facilè terminatur & coërcetur, corpora determinationem magis & figuram suscipiunt, propter siccum eandem magis retinent, ac ab alio determinationem non facilè admittunt.

6. Proinde actiuæ inter se comparatæ pariefficacia ad agendum, & passiuæ ad patiendum, præditæ non sunt, sed potior ad agendum & perficiendum vis calori & ad determinationem sustinendum, aut alio modo patiendum potentia humiditati tribuitur.

7. Hæ sunt illæ quatuor causæ, quibus velut instrumentis non modo elementa in se mutuò transmuntantur, vt alibi declaratur, sed & ea quæ ex elementis sunt composita apta redduntur & excitantur ad varias perpeffiones & affectiones sustinendas, de quibus 4. meteor lib. ab Aristotile tractatur.

8. Harum affectionum prima est mixti propriè dicti siue homogenei generatio, cui à contrarijs causis opponitur eiusdem corruptio. De quibus duabus nunc dicemus.

9. Ac primum generatio propriè dicitur, qua priore abolita noua substantialis forma acquiritur. Hæc in mixtis *συγκριστα* elementorum introducitur, quatenus à primis illis qualitatibus debitè disponuntur.

10. Nam quando elementa quatuor viribus paria concurrunt propter communem materiam, & contrariarum qualitatum actionem ita se primum contundunt, deinde vniunt, vt contemperatis eorum actibus, velut materia vni formæ, & actui sese substernant.

11. Vniunt verò in illa confusione sese elementa tum primum vbi passiuæ qualitates, quæ conditionem materiæ habent dominio actiuarum mutua actione contemperatarum subijciuntur, atq; ita determinantur, vt naturæ illius, quod mixtione oritur, propriè conueniant, & formæ educendæ ac conseruandæ in-

dæ inferuiant : non enim omnium mixtorum vna proportio est, sed sua cuiq; crasis proprium formæ instrumentum.

12. Ac proinde ex his causis definitur ab Aristotele generatio mixti, transmutatio à qualitatibus actiuis profecta, cum λόγῳ obtinuerint ex materia vnicuiq; formæ subiecta. Hæc materia passiuus qualitatibus designatur.

13. Omnis quidem mixti generatio elementorum συγκρίσει siue progressionē ab esse elementorum ad esse mixtorum perficitur, sed in ea progressionē non omnium formarum eadem est ratio. Nam aliæ illa elementorum mixtione immediatè producuntur, quæ ad aliam non referuntur, aliæ certos formarum gradus requirunt, quarum interuentu producantur, in quibus σύγκρισίς elementorum ab imperfectiore natura ad perfectiorem promouetur, & prior forma posterioris gratia desideratur, eiusq; priuationem includit.

14. Vis quidem generandi actiuis qualitatibus tribuitur non seorsim sed propriè calori, vt potiori quatenus à frigore contemperatur, non frigori, quod concretionem aliquam & externam determinationem quibusdam perfectè mixtis (de quibus hic sermo est) superaddit, & cogendo, aut quod tenuius est exprimendo heterogenea etiam vnit.

15. Nam caloris ita contemperati natura est, si materia quæ sicco & humido describitur obedierit, concoquere, determinare, aliena separare, & quæ similium partium sunt in vnum colligere, quibus collectis vnicuiq; formæ sua materia subijcitur, & aliquid naturâ definitum producit.

16. Sin verò calor iste inferior fuerit, & proportioni materiæ non respondeat, non perueniet ad hanc naturæ terminum, sed cruditates & imperfectæ species orientur.

17. Itaq; caloris huius vt proportioni materiæ correspondet, virtus erit elementorum motus finire, & diffidentium concordiam ac σύμφυσιν efficere, vnde σύμφυτος siue mixto connatus dicitur

dicitur. Hic omnibus perfectè mixtis, quatenus mixta sunt & partibus homogeneis constant communis est, cuius ratione ἀπείδηα ijs ascribitur: quamdiu enim hoc calore proprio formæ instrumento materia determinatur, tamdiu mixtum permanere iudicatur.

18. Proinde alius erit hic calor à calore animali proprio animæ instrumento, cuius participatione vita definitur, licet vterq; naturalis sit, & alius ab utroq; calor κατὰ πάθη, deinde alia animati, alia mixti generatio.

19. Nam calor viuificus corpori dissimilium partium principium mutationis, vegetationis nimirum tribuit, & humidum suum non tam continet quam depascit, vnde non σύμφυτον sed ἐνφύτον dici solet: connatum enim mixto mixtum à naturali statu non mutat.

20. Gignitur verò animatum à plastica facultate semini, vel materiæ, quæ seminis rationem habet insita, instrumento viuifici caloris qui cœlestis propriè non est (alioqui ei nec qualitas nec quantitas ascribi poterit) sed virtuti cœlesti quodammodo proportionalis, cui velut materia substernuntur & subserviunt illæ facultates elementorum, quibus perficitur mixtio, & similarium partium compositio.

21. Proinde corruptio alia mixtis, alia animatis propria erit. Nam corruptio animati ratione formæ organicæ, quæ heterogonea continet, dicitur, & extinctione viuifici illius caloris producit, ac mors propriè vocatur. Extinguitur autem iste calor, vel naturaliter decursu ætatum ἐνδεία τροφῆς depasto humido radicali: vel violenter à causis externis, quibus vel κατὰ μάρανσιν elanguescit, vel κατὰ σβέσιν suffocatur & opprimitur.

22. Corrumpitur autem mixtum quando calor mixtis connatus, quo vnio partium similarium absoluitur, cum suo humido euocatur, transmutatur, aut alio modo tollitur. Nam hoc vinculo sublato in mixtis elementa τῆς συμφύσεως vnitate destituta

tuta dissoluuntur aut transmutantur, & corruptio fieri intelligitur.

23. Vocabulum autem corruptionis duobus modis sumitur, vno propriè quando in sua elementa mixtum dissoluitur, aut in vnum aliquod primariò transmutatur, de qua hic tantum agitur: alio impropriè & secundum quid, quando ex imperfectiore perfectius producitur, quæ generatio propriè dicitur.

24. Corruptio mixti propriè dicta, vel naturalis est, vel violenta; naturalis, cum in ea ex quibus gignitur mixtum dissoluitur. Gignitur naturaliter *συνίρσει* elementorum, quando à calore temperato humidum cum sicco vnitur. Proinde corruptio naturalis eorundem elementorum *διαίρσει* intelligitur, & illius caloris dissolutione, ac humidi à sicco separatione perficitur, qualis corruptio propriè putrefactio vocatur.

25. Violenta verò corruptio est, quando in sua singula elementa non dissoluitur, sed transmutatione in vnum aliquod primariò transit, qualis in combustionem conspicitur, qua totum mixtum in ignem transmutatur, excepta parte aliqua terrea, quæ ob resistantiam non absimitur, sed in cineres vertitur.

26. Ex quibus patet, quas præter has Argenterius assignauit corruptionis species, mixto vt mixtum est non conuenire: ac eundem cum Eraſto corruptionem animati cum naturali mixti corruptione quæ putrefactio dicitur, confundere.

27. Non tamen animatis & animatorum partibus putrefactio adimitur, sed mors corruptio animatis propria, quæ extinctione caloris viuifici designatur, via ad hanc putrefactionem iudicatur. Nam sublato calore viuifico alienum circumstans & quod planè non vnitum est & assimilatum partibus, calor similaribus partibus conatus regere, & ab interitu, & dissolutione mixtum conseruare nequit.

28. Deinde in ipsis viuentium corporibus ab obstructione prohibita transpiratione & interdum à causis externis putri-

di vapores excitantur, humores corrumpuntur alieni permixtione, partium similarium unio planè dissoluitur, quæ tamen omnia viventibus ratione mixtionis & κρᾶσεως quæ viuifico calori subserviunt tribuuntur.

29. In inanimatis verò putredinis tot tamq; diuersæ causæ non sunt, attamen ratione primarum qualitatum ad mixti generationem non aliter putredo se habet, quam ad iuuentutem in viventibus senectus.

30. Verum vocabulum putrefactionis non vno modo sumitur, sed πρὸς εἶ, quibus tamen omnibus commune est, vt quæ putrescunt calore ἢ περιέχοντ à Natura sua recedant, deinde vt ratione illius putredinis nihil propriè gignant, sed ἐξίτηλα siue euanida propriè fiant.

31. Propriè dicta putredo mixto vt mixtum est conuenit, quatenus actione peregrini caloris humidum insitum à sicco separatur, & σύμφυσις elementorum dissoluitur.

32. Peculiariter & κατὰ μέρος, excepto igni, cui alienus calor non dominatur, nec eam, quam cætera, permixtionem sustinet, reliquis tribus elementis putredo tribuitur cum à natura sua recesserint. Recedunt autem à natura sua vel alieni imperfecta permixtione quæ dissolutione separatur, vel vt infœcunda, vel ad mixti perfecti constitutionem & conseruationem inepta efficiuntur.

33. Propriè dicta putredo ab Aristotele definitur corruptio caloris natiui in unoquoq; humido facta à calore peregrino.

34. Consistit enim putredo euerfa proportionem in διακρίσει elementorum, quibus mixtum coaluit, siue separationem humidi à sicco quam sub caloris natiui, definentis & continentis corruptione comprehendit. Nam exeunte calore, quo humidum continetur, naturalis humiditas vna difflatur, ac proinde quæ putrescunt, licet initio dum à centro humor extrahitur, quo ad superficiem humidiora videantur, in fine dissipato calore

lore cum humiditate frigidiora & sicciora redduntur, quousq;
in terram & fimum permutentur.

35. Efficiens causa calor peregrinus dicitur non natiuus, qui
concoctionis & conseruationis causa est, nec frigus aut sicci-
tas quæ dissolutioni resistunt, nec humiditas per se, licet ad su-
beundam putredinem corpora disponat.

36. Verum hic calor peregrinus non quiuis aduentitius &
κατὰ πάθος est, sed naturæ contrarius & *ἀσύμμετρον* λόγον μι-
xti peruertens, qui & *τῆ περιέχοντος* dicitur, sub quo non intel-
liguntur illa calefacientia tantum quæ foris contingunt & tria
mundi elementa, sed etiam quæ intus immutant, qualia sunt ab
obstructione & prohibita transpiratione vapores intro colle-
cti, vnde in corporibus humanis febres putridæ, & similia
oriuntur, in nucibus, pomis, & similibus, extremis partibus in
corruptis, intus circa nucleum putredo primum excitatur.

37. Elementa illa mundi pro qualitate sua corpora conten-
ta & circumscripta ad putredinem nonnunquam disponunt,
veluti aër calidus & humidus corpora relaxat, seseq; insinuans
calorem natiuum educit & putrefacit.

38. Aliquando etiam circumstans frigus spiraculis obstru-
ctis calorem ad intrò reuocare, & calidis expirationibus exci-
tatis putredinem inducere solet, per se verò magis putredini re-
sistere iudicatur.

39. Modus autem quo fit putrefactio est, vt calor hic pere-
grinus materiam subiectam in suam naturam non planè con-
uertat, aut subito transmutet, quod in combustionem contingit,
sed vt insitum calorem in vnoquoq; humido sensim corrumpat.

40. Proinde corruptio hæc non est *σβέσις* à contrario frigo-
re licet ab externo frigore calor natiuus debilitatus minus do-
minetur, & facilius succumbat, deinde exeunde calore nati-
uo frigus succedat, vnde altera putrefactionis causa frigus ab
Aristotele vocatur, sed veluti *ἀνανσις* & senectus, non qualis in
anima-

animatis ab ἐμφύτω calore depascente suum humidum, sed ab externo calore dominante in materia, deinde educente & euocante calorem natium, qui naturaliter in proprio humido subsistit, sed ubi euocatur, vehiculum aduentitium quoque humorem interdum acquirit.

41. Hoc calore abeunte humidum natium vna difflatur, ac tamdiu putrefactio fieri dicitur, quamdiu humidum natium est, (in quo subsistit calor) quod à sicco separatur.

42. Putredinem ab his causis & hoc modo fieri sequentia signa & causæ ostendunt. Nam ab euaporatione humidi dissipato calore putredinem fieri, siccitas cum frigiditate succedens vsq; dum in terram & fimum mixtum permutetur, euidenter probat. Deinde causam huius vi externi caloris prædominantis fieri, ignis nunquam putrescens arguit. Nam ob efficaciam caloris & potentiam agendi cætera elemèta igni materia sunt.

43. Natura quoque eorum quæ facilius vel difficilius putrescunt idem manifestè confirmat. Nam ob alias nullas causas difficilius putrescunt corpora hieme defectu ambientis caloris quam æstate; deinde concreta, & ratione, externi frigoris determinata, vt metalla, quod calori externo magis resistant. Tertio quæ copiosiore calore naturaliter prædita sunt. Quarto quæ motu cientur, quam quiescentia quod ambientis calore minus calidè tangantur. Quinto magna & multa ob caloris interni copiam quam pauca: modo illius multitudinis ratione exspirations intro non colligantur, quod in aceruis frumenti fieri videmus.

44. Tandem vero quod hæc humidi à sicco separatio, ductio-
ne caloris natium fiat, ostendunt vermes, qui in putrescentibus
gignuntur, quorum causa non potest esse externus calor dis-
soluens compositionem, sed in viuifica ἀποκρίσις, siue calor
internus, cuius vi in illa dissolutione materiæ pars vtilior segre-
gata ab inutili, ad nouam compositionem & generationem pro-
mouetur.

45. Ex

45. Ex his quæ dicta sunt manifestum est putredinem duobus modis mixto conuenire posse, vno ex toto & absolutè quando in elementa planè dissoluitur, & ad sensum præter terram aut fimum nihil relinquitur: alio *κατὰ μέρος*, quæ putrefactio non eodem respectu semper dicitur. Nam vna poterit ex parte putredo dici, gradus ad perfectam putrefactionem, vbi peregrinus calor non ita dominatur & vnionem dissoluit, quin superari & vinci à natura queat, qualis in febribus nonnullis conspicitur. Hæc putredo sub priori continetur.

46. Alia verò ex parte putredo, quæ composita cum generatione quadam est, in qua *διάκρισις* elementorum nouam *σύνκρισιν* coniunctam habet, qua separatio putrescentium & coalescentium in nouam mixti speciem determinatur. Propriè enim *ἔθεν σηπόμενον ἀλλὰ πεπτόμενον γίνεται* cum putrefactio dissolutionis, generatio compositionis causa sit. Eiusmodi putrefactio illorum dici poterit, in quibus animalia nascuntur, & talis quoq; in nonnullis naturalibus concoctionibus conspicitur quando ab inutili materia utilis separatur.

Coronides.

I.

Qui elementa impermutabilia asserit, & communem materiam qua in se mutuò transmutantur, ac inter se miscentur ijs adimit, non modo alterationem, perfectam mixtionem, & generationem è medio tollit, sed & vniuersam penè physicam conuellit.

Omne

II.

Omne continuum infinite diuiduum esse, seu in nullo continuo minimum dari, tam verum in physica quam Geometria. Quo fundamento sublato Geometriam corruere necesse est.

III.

An definitio illa putredinis quam II. methodi. cap. 8. proponit Galenus, genuina & perfecta dici poterit, nimirum quod sit μεταβολή τῆς ὅλης τῆς σώματος σηπομένης ἕσιας ἢ πρὸ φθορᾶν, ἐπὶ τῆς ἐξωθεν δερμασίας.

99 A 6903

(No. 24
nicht)

(No. ~~ausgegeben~~)

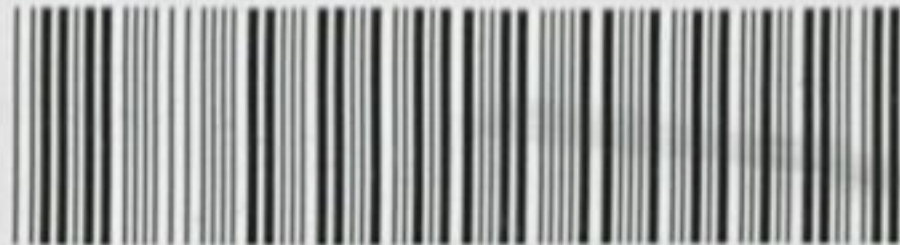
(25 Handschrift)

(9)

ULB Halle

3

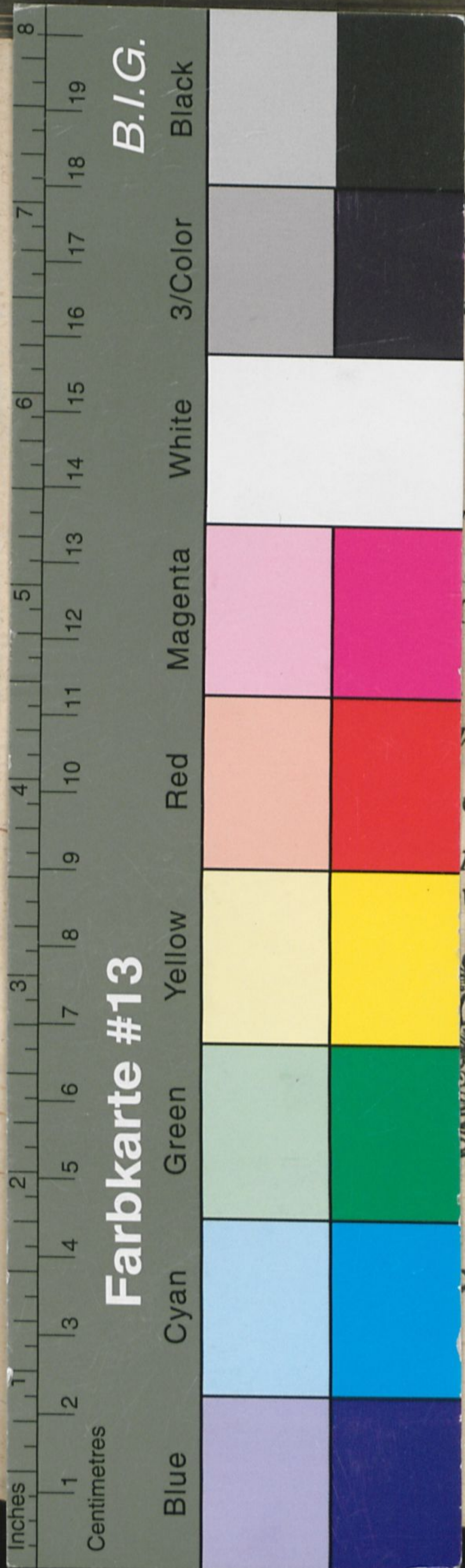
002 636 220

VD17

TA-OL

5.

METEORORVM DE
ctionibus ob primas
s qualitates

tatio Prima

TI GENE
EIVSQ. COR.
N PRIMIS VERO
PTIONE NATV-
putredo dicitur.

tri Academia IVLIA

A

IDDELIO SCOTO
tum Professore

defendere conabitur

ENIVS HVXARIENSIS.
utatio 14. Iunij.

AESTADII
us Lucius Anno 1593.

